

ФИНАНСОВ МЕМОРАНДУМ

Европейската комисия, наричана по-долу за краткост **“КОМИСИЯТА”**, действаща за и от името на Европейската общност, наричана по-надолу **“ОБЩНОСТТА”**,

от една страна и

Правителството на Република България, наричано по-надолу **“ПОЛУЧАТЕЛ”**,

от друга страна,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

Мярката спомената в чл.1 по-долу ще бъде извършена и финансирана с бюджетни средства на ОБЩНОСТТА в съответствие с условията предвидени в този Меморандум. Техническата, правната и административна рамка, в която мярката спомената в чл.1 по-долу ще бъде изпълнена, е описана в “Общите условия”, приложени към Рамковото споразумение между КОМИСИЯТА и ПОЛУЧАТЕЛЯ, и допълнена от разпоредбите на този Меморандум и анекса “Специални разпоредби” към него.

ЧЛЕН 1 – ЕСТЕСТВО И ПРЕДМЕТ

Като част от програмата си за помощи ОБЩНОСТТА ще подпомогне финансирането на следната МЯРКА:

Номер на програмата:

2003/005-632

Заглавие:

Програма ФАР 2003 Инициатива външни граници в България

Срок на действие:

до 30 ноември 2005 г.

ЧЛЕН 2 – АНГАЖИМЕНТ НА ОБЩНОСТТА

Финансовото участие на ОБЩНОСТТА се определя на максимум **4,12 млн. евро**, наричано по-долу за краткост **“ПОМОЩ НА ЕО (Европейската общност)”**.

ЧЛЕН 3 – ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ И ИЗТИЧАНЕ СРОКА НА ДЕЙСТВИЕ

За настоящата МЯРКА, ПОМОЩТА НА ЕО ще бъде валидна за договаряне **до 30 ноември 2005 г.** при условията на този Меморандум. Всички договори следва да бъдат подписани до тази дата. Тази част от средствата от ПОМОЩТА НА ЕО, която не е договорена, няма да бъде предоставена. Крайният срок за усвояване на ПОМОЩТА е **30 ноември 2006 г.** с изключение на проект ВГ-2003/005-632.01 “Строеж на входен път до граничен пункт Струмяни – Берово между България и Македония”, при които крайният срок за усвояване е **30 ноември 2007 г.**

КОМИСИЯТА може, при изключителни обстоятелства, да разреши съответно увеличаване на периода за договаряне или срока за извършване на разплащанията, при условие че това е поискано в разумен срок и е аргументирано от ПОЛУЧАТЕЛЯ. Този Меморандум престава да бъде в сила с изтичането на срока за изразходване на ПОМОЩТА. Всички средства, които не са изразходвани, трябва да бъдат върнати на Комисията.

ЧЛЕН 4 – АДРЕСИ

Кореспонденцията, свързана с изпълнението на МЯРКАТА, в която се посочва номера и наименованието на МЯРКАТА, се изпраща както следва:

За ОБЩНОСТТА:

Делегация на Европейската комисия в България
ул. “Московска” № 9
П.К. 668 BG
1000 София
България
Тел.: (+359 2) 933 5252
Факс: (+359 2) 933 5233

За ПОЛУЧАТЕЛЯ:

г-н Милен Велчев
Министър на финансите
и Национален координатор на помощта
ул. “Раковски” № 102
1040 София
България

ЧЛЕН 5 – БРОЙ ОРИГИНАЛНИ КОПИЯ

Този Меморандум е съставен в два еднакви екземпляра на английски език.

ЧЛЕН 6 – ВЛИЗАНЕ В СИЛА

Този Меморандум влиза в сила на датата, на която бъде подписан и от двете страни. Никакви разходи направени преди тази дата няма да се покриват от ЕО

Приложенията са неразделна част от този Меморандум.

Изготвен в София

Изготвен в София

Дата

Дата

За ПОЛУЧАТЕЛЯ

г-н Милен Велчев
Министър на финансите и НКП

За ОБЩНОСТТА

г-н Димитрис Куркулас
Ръководител на Делегацията на ЕС в България

Приложение 1

Рамково споразумение (с неговите Приложения А и Б)

Приложение 2

Специални условия (Приложение В)

Приложение 3

Прозрачност и публичност (Приложение Г)

ПРИЛОЖЕНИЕ “В”
КЪМ ФИНАНСОВИЯ МЕМОРАНДУМ

1. Цели и описание

Инициативата “ФАР 2003 - Външни граници” за България е разработена на основата на двустранни дискусии между българските институции и представители на Европейската комисия.

Целите на Инициативата “ФАР 2003 - Външни граници” за България са:

- подобряване на трансграничното сътрудничество на местно ниво между България и Сърбия и Черна Гора, Македония и Турция;
- подкрепа на по-нататъшното развитие на икономическия потенциал на граничните райони;
- полагане основите на бъдещите (2004-2006) ФАР ТГС/Добросъседски програми между България и (1) Сърбия и Черна Гора, (2) Македония и (3) Турция.

Инициативата е съсредоточена в 3 проекта:

(1) ФАР 2003/000-632.01: Изграждане на път за достъп до граничен пункт Струмјани –Берово на границата между България и Македония (2,72 млн. евро)

Проектът цели намаляването на изолацията на граничните райони и насърчаване на инвестициите и трансграничната търговия, чрез подобряване на връзките за комуникации, развитие на регионалното и националното икономическо сътрудничество и подготовката на българските гранични райони за изпълнение на структурните политики, прилагани от страните членки на ЕС, чрез изработването на стратегии и програми за устойчиво социално и икономическо развитие.

Проектът ще улесни:

- увеличеният трафик между България и Македония, чрез новия ГКПП Струмјани – Берово;
 - укрепване на сътрудничество между двата гранични района на локално ниво.
- От българска страна община Струмјани е ангажирана с изграждане на входен път за достъп към предложения нов ГКПП:
- развитие на естествения туристически потенциал на тази привлекателна област, като това ще създаде условия за икономически и социален обмен между граничните райони;
 - спестяване на време и оперативни разходи, подобряване на удобството и сигурността на трафика.

Предложеният проект се състои от рехабилитация и изграждане на нов участък от приблизително 30 км. от третокласен път към новия ГКПП “Струмјани –Берово” на границата между България и Македония.

Съществуващият третокласен път № 1008, с асфалтово покритие, се отделя от магистрала Е – 79 София-Кулата при село Струмјани, км 0+000, и продължава в западна посока към пътен възел Цапарево, км.15 + 398. Секцията за рехабилитация следва съществуващия третокласен път № 1008 от Струмјани до пътен възел Цапарево.

Новият път е продължение на съществуващия. От км.15+398 до км. 30+198 съществува почвен път без покритие. Предложеното ново изграждане започва от км. 15+398, пресича планински терен и завършва на км. 30+198 на границата с Република Македония. Изграждането на новото шосе следва съществуващия почвен път. С оглед подобряването на техническите параметри на новия път на някои места той се отклонява от съществуващия път.

Новият път е проектиран на основата на съвместен протокол подписан от представители на двете страни на 24 август 1999 г.

Пътният поток ще с използва магистрала Е – 79 София-Кулата, като главна връзка към новия ГКПП “Струмјани-Берово”. Тази транспортна връзка се очаква да стане гранична връзка с регионално значение за Република България и Република Македония. Очакваният дневен трафик към 2010 г. е 1039 превозни средства (999 автомобили, 16 автобуса, 24 камиона).

(2) ФАР 2003/005-632.02: Съвместен фонд за малки проекти (СФМП) за българо-турската граница (0,5 млн. евро)

С оглед на укрепването на локалното трансгранично сътрудничество между двата гранични района, България и Турция решиха през 2002 г. да започнат изпълнението на СФМП. Съответните български и турски власти проведоха две срещи, първата в Одрин на 25 февруари 2003г, последвана от среща в София на 7 април 2003 г, на които се постигна съгласие за включването на подобен проект в пред-присъединителната програма за финансова подкрепа. Схемата ще финансира проекти за консултантска помощ: бизнес сътрудничество, развитие на предприемачеството, трансфер на технологии и маркетинг към малките и средни предприятия, обучение, заетост, мерки за здравен и културен обмен, подобряване на информационния поток и комуникациите между граничните райони и др. Външен експерт на базата на Рамков договор с Комисията, ще окаже техническа помощ в подготовката за изпълнение на СФМП и за подготовката на Съвместния програмен документ по ФАР/ТГС за периода 2004-2006 г. Съвместният фонд за малки проекти (СФМП) подкрепя ключовите цели на Програма ФАР/ТГС за българо-турската граница и по-специално помощ за граничните райони в преодоляването на специфичните проблеми на развитието в резултат на тяхната изолация в рамките на националната икономика; СФМП също така подкрепя изграждането и развитието на мрежи за сътрудничество между двете страни на границата и създаването на връзки между тези мрежи и по-широките мрежи на ЕС.

Основните цели на този проект са, както следва:

- подобряване на трансграничното сътрудничество между двете страни на локално ниво;
- подкрепа за по-нататъшното развитие на икономическия потенциал на граничните райони;
- укрепване на локалното сътрудничество по границата, особено в областта на околната среда.
- стимулиране и подкрепа за създаването на постоянни структури на местните и регионалните организации в граничните райони;
- създаване и развитие на ресурс от специалисти в местните и регионални институции, включени в системата на регионалното развитие и трансграничното сътрудничество;
- развитие на местната/регионална икономика и заетостта;
- развитие и укрепване на ефективна структура за изпълнение.

Цялата стойност на проекта е оценена на 0,553 млн. евро, от които финансирането по ФАР възлиза на 0,500 млн. евро. До 7% от средствата по ФАР (максимум 0,035 млн. евро) могат да бъдат използвани за административни разходи за оперирането на фонда – разходи свързани с подготовката, селекцията, оценката и мониторинга на помощта.

Съ-финансирането е нужно и ще бъде един от критериите за “избираемост” на проектите. Минималният размер на съ-финансирането ще бъде 10% от стойността на всеки проект за консултантска помощ.

Подобен СФМП в размер на 0,500 млн. евро е отпусната на Турция в рамките на предприєдинителната програма за финансова подкрепа на Турция за 2003 г. Тя ще бъде изпълнена съвместно за турските гранични райони в сътрудничество СФМП за българските гранични райони.

СФМП подлежи на проверка и одобрение от страна на Делегацията на Европейската комисия в съответствие с изискванията на Ръководството за програмиране по ФАР за 2003 г.

(3) ФАР 2003/005-632.03: Техническа помощ за многогодишно програмиране и изпълнение на бъдещи ФАР ТГС/Добросъседски програми със Сърбия и Черна Гора, Македония и Турция (0,9 млн. евро)

Проектът ще осигури директна помощ на МРРБ, местните власти, бъдещите бенефициенти и други институции, заети с ФАР ТГС/Добросъседски програми.

Техническата помощ ще подпомогне Главна дирекция “Програмиране на регионалното развитие” и Изпълнителна агенция ФАР ТГС в МРРБ за:

1. Информирание на местни бенефициенти за съответните граници

Консултантът ще отговаря за организиране на семинари, за които отговорност ще има МРРБ за бенефициенти на местно ниво, които семинари да повишат знанията

за програмата, нейната специфичност, финансираните дейности, идентифицирането на проекти, процедури за подготовка и съгласуване. Допълнителни образователни дейности ще се проведат, ако е нужно (брошури и др.).

2. Установяване на процедури за управление на бъдещи програми (включително предложения за адаптиране на съществуващите процедури по ФАР ТГС към ограниченията на програма CARDS) в съответствие с указанията относно Добросъседските програми, които Комисията ще предостави

Консултантът ще подпомага ИА ТГС в МРРБ в дефинирането на стратегия за изпълнение на бъдещите програми (съставяне на ръководство и процедури, програми за обучение на служители от ключови за програмата местни/регионални институции). Предвид на наложените ограничения по CARDS и правилата на предприсъединителната финансова помощ, консултантът ще се опита да разработи възможно най-опростени процедури.

Техническата помощ ще подпомогне ИА ТГС в МРРБ да се дефинират процедури за управлението на Съвместен фонд за малки проекти.

3. Обучение на местни кадри

Консултантът ще подпомогне МРРБ в идентифицирането на нуждите за обучение на местните/регионалните институции, включени в изпълнението на бъдещи програми (вкл. СФМП): подготовка на бизнес планове, анализ “разходи и ползи” и на други дейности, свързани с идентифициране, подготовка и изпълнение на проектите.

4. Инструмент за подготовка на проекти

Консултантът ще подпомогне Главна дирекция “Програмиране на регионалното развитие” в МРРБ да идентифицира проектни предложения, да ги оценява (“избираемост”, анализ “разходи и ползи” и др.) и да ги класира. Консултантът ще подпомогне бенефициентите при изготвяне на проекти (завършване на предварителни проучвания, изготвяне на проекти, ОВОС, подготовка на проектни фишове, тръжни досиета и др.). Целта е да се изготви пакет от разработени проекти (минимум 8) в областта на “Правосъдие и вътрешни работи/Граници”, “Транспорт”, “Икономическо развитие” и “Околна среда” за бъдещи ФАР ТГС/Добросъседски програми.

2. БЮДЖЕТ

Програма ФАР 2003 Инициатива “Външни граници”-България (в €)				
CRIS N°	Наименование на проекта	ФАР Институцио нално изграждане	ФАР Инвестиц ии	ФАР Общо
2003/005-632.01	<i>Изграждане на входен път до граничен пункт при Струмяни – Берово между България и Македония</i>	0	2.720.000	2.720.000
2003/005-632.02	<i>Съвместен фонд за малки проекти (СФМП)</i>	500.000	0	500.000
003/005-632.03	<i>Техническа помощ за многогодишно програмиране и изпълнение на бъдещи ФАР ТГС/Добросъседски програми със Сърбия и Черна гора, Македония и Турция</i>	900.000	0	900.000
	ОБЩО	1.400.000	2.720.000	4.120.000

В съответствие с Ръководството по ФАР от 1999 и 2002, всички инвестиционни проекти по ФАР трябва да получат съ-финансиране от национални обществени фондове.

Делът на Общността може да достигне до 75% от общия бюджет отговарящ на критериите¹.

Съ-финансиране на проекти по институционално изграждане се осъществява от бенефициента, който поема определени инфраструктурни и оперативни разходи по изпълнение, чрез финансиране на човешки и други ресурси, необходими за ефективното и ефикасно усвояване на помощта по ФАР.

¹ Данъците не са елемент за съ-финансиране.

3. ДОГОВОРНОСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

а) Управление на финансите и проекта от Страната кандидатка

Програмата ще се управлява в съответствие с Разширената децентрализирана система за изпълнение на ФАР (EDIS), както е посочено в решението за EDIS акредитация (Споразумение за въвеждане на EDIS, EIA), подписано от България и ЕК². Преди приключването на посоченото споразумение, изпълнението ще следва Децентрализирана система за изпълнение на ФАР (DIS)³. Разширената децентрализация, обаче, ще влезе в сила най-късно от датата на присъединяването .

Националният координатор на помощта (НКП) ще носи пълната отговорност за програмирането, и мониторинга на програмите ФАР. Националният ръководител (НР) и Ръководителите на програма (РП) ще осигурят изпълнението на програмите да бъде в съответствие с процедурите, заложи в решението за акредитация по EDIS и/или в Наръчника за DIS както и други инструкции на Комисията, и че всички договори, необходими за изпълнение на Финансовите меморандуми, са възложени в съответствие с процедурите и стандартните документи, дефинирани и последно обнародвани от ЕК за изпълнение на външни действия. НКП и НР съвместно носят отговорност за координирането между ФАР (включително ФАР ТГС), ИСПА и САПАРД, както и за Структурните и Кохезионния фондове.

Националният фонд (НФ) към българското Министерство на финансите, оглавяван от НР, ще упражнява надзор върху финансовото управление на програмата и ще отговаря за отчитането пред Европейската Комисия. НР носи пълна отговорност за финансовото управление на фондовете на ФАР. Той осигурява спазването на правилата, разпоредбите и процедурите на ФАР, свързани с търговете, отчитането и финансовото управление, както и на правилата за държавна помощ на Общността, а също така и функционирането на отчетната и информационна система на проекта. Тук се включва отговорността за докладването на всички предполагаеми и действителни случаи на измама и нередности. НР изцяло ще отговаря за фондовете на ФАР по дадена програма до приключването на програмата.

б) Размер на проекта

Всички проекти трябва да бъдат в размер, надвишаващ 2 млн. евро, с изключение на проектите в следните области:

- а) 2003/005-632.02 Съвместен фонд за малки проекти, със зададения размер;
- б) 2003/005-632.03 Техническа помощ за многогодишно програмиране и изготвяне на бъдещи проекти по ФАР-ТГС/Добросъседски програми със Сърбия и Черна гора,

² Вземайки предвид правилата, заложи в приложението към Регламент на Съвета 1605/2002 (ФР), в частност чл. 164, Регламент на ЕК 2342/2002 (Правилна за изпълнението на ФР) и приложение към Регламент 1266/1999 на Съвета.

³ Вземайки предвид правилата, заложи Регламент 1605/2002 (ФР), Регламент на ЕК 2342/2002 (Правила за изпълнение на ФР) и приложение към Регламент 1266/1999 на Съвета.

Македония и Турция, имайки предвид, че проектът е с характер на институционално изграждане.

в) Срок за договаряне и усвояване

Всички договори трябва да бъдат сключени до 30 ноември 2005 г. В никакъв случай не може договорният период да надвишава 3 години от датата на най-общо обвързване.

Изпълнението на всички договори трябва да приключи до 30 ноември 2006 г. с изключение на проект **2003/005-632.01 “Строеж на път до граничен пункт при Струмјани – Берово”**, при който изпълнението на договорите трябва да приключи до 30 ноември 2007. Целта е да се отчетат възможни непредвидени обстоятелства по време на работа, които са се случвали с подобни проекти в миналото (метеорологични условия и др.).

Бюджетни ангажименти, които не са изплатени през трите години след датата на първия ангажимент, ще станат неангажиращи.

г) Крайно осчетоводяване и възстановяване на средства

Ще действа процедура по осчетоводяване в съответствие с чл. 53 параграф 5 от Финансова Регулация⁴ и чл. 42 от Правила за изпълнение на ФР⁵.

Всяка доказана нередност или измама⁶, установени в който и да е момент по време на изпълнението на програмата, ще доведат до възстановяване на средства на Комисията.

Ако изпълнението на дадена мярка не оправдава цялата отпусната помощ, или част от нея, Комисията следва да проведе съответното проучване на случая, в частност да отправи искане към страната-бенефициент да предаде коментара си в рамките на определен срок и да поправи нередностите.

След проучването, упоменато в предишния параграф, Комисията може да намали, суспендира или отмени помощта по отношение на въпросните мерки, в случай че проучването установи нередност, неправомерно комбиниране на средства или неизпълнение на едно от условията във Финансовия меморандум, и в частност всяка съществена промяна, засягаща характера или условията на изпълнение на Мярката, за която не е поискано одобрение от Комисията. Всяко намаляване или отмяна на помощта води до възстановяване на вече изплатените суми.

В случаите, когато Комисията прецени, че нередността не е поправена или че цялата или част от дадена дейност не оправдава част от или цялата помощ, отпусната за нея,

⁴ ЕК Регламент 1605/2002 от 25 юни 2002

⁵ ЕК Регламент 2342/2002 от 23 декември 2002

⁶ Както е дефинирано в 8а (Одит и мерки против измами от страните кандидатки) от този документ

Комисията следва да проведе съответно разследване на случая и да отправи искане към страната бенефициент да предаде коментара си в рамките на определен срок. След разследването, ако страната бенефициент не е предприела никакви корективни мерки, Комисията може:

- (а) да намали или отмени което и да е авансово плащане;
- (б) да отмени цялата или част от помощта, отпусната за мярката.

Комисията следва да определи размера на корекцията, вземайки предвид характера на нередността и степента на неуспех в системите за управление и контрол.

Всички средства, неизползвани до изтичането на срока на Програмата, ще бъдат възстановени на Комисията. Два месеца след края на периода за разплащане по Финансовия меморандум, НР следва да представи окончателна писмена декларация, заедно с допълнителна документация, в която се посочва общата договорена и разплатена сума. Прилага се и окончателно банково извлечение, показващо текущия баланс на НФ, ИА, ЦЗФД.

Независимо от възстановяването на неизползвани и неправилно разплатени средства, след изтичането на срока на Финансовия меморандум, може да бъде издадено допълнително нареждане за възстановяване след провеждането на окончателен одит на надеждността и състоятелността на договорите и разплащанията, както и на тяхното съответствие с разпоредбите на Финансовия меморандум, вземайки предвид независимото мнение на окончателния одит.

Националният ръководител ще осигури възстановяването на всички неизползвани средства или неправилно платени суми в рамките на шестдесет календарни дни от датата на уведомяване. Ако НР не изплати сумата, дължима на Комисията, страната-бенефициент възстановява тази сума на Комисията. Лихва за закъсняло плащане се начислява на невъзстановените суми като се прилагат правилата, установени във Финансовия регламент, регулиращ бюджета на Общността.

д) Финансови потоци

Комисията ще превежда средства на НФ в съответствие с Меморандума за разбирателство (МР) подписан между Комисията и България през декември 1998 г. Средства ще се превеждат след искане от страна на НР по отделна банкова сметка, деноминирана в евро, която ще бъде открита и управлявана от НФ в банка съгласувана с Комисията.

аа) Превеждане на средства на Националния фонд

Плащане от до 20% от средствата управлявани на местно ниво⁷ ще се преведат на НФ след подписването на Финансовия меморандум и Финансовите споразумения (ФС) между НФ и Изпълнителните агенции (ИА)/Централното звено за финансиране и договаряне (ЦЗФД). Условиата предвидени в членове 2 и 13 на МР относно НФ трябва

⁷ с изключение на сумата предвидена за програми на Общността

също така да бъдат изпълнени. Освен това НР трябва да представи на Комисията и назначаването на РП и описание на създадената система, като подчертае потока на информация между НФ и ИА/ЦЗФД и начина, по който ще се извършва плащането.

Ще бъдат направени два допълнителни превода от до 30% от средствата управлявани на местно ниво и окончателното плащане от до 20% или пълния остатък на бюджета, което от двете е по-малката сума. Първият допълнителен превод ще стартира, когато 5% от бюджета е усвоен от изпълнителните агенции и ЦЗФД. Вторият допълнителен трансфер може да бъде поискан, когато 35% от общия бюджет, който е в сила, е разплатен. Последният трети трансфер ще бъде направен, когато 70% от общия бюджет, който е в сила, е разплатен и цялата сума е напълно договорена. Не по-късно от два месеца след приключване на всички плащания НФ предава крайна декларация за плащанията, което поставя началото на финализирането на всички сертифицирани плащания, които на този етап се равняват на направените преводи (Приключване на плащанията)⁸.

По изключение, НР може да поиска предварително плащане на повече от процентите, споменати по-горе, в съответствие с процедурите, заложи в споменатия по-горе Меморандум за разбирателство. Без изричното предварително разрешение от страна на централата на Комисията, не могат да се извършват междинни плащания, ако не се постигнат упоменатите по-горе условия.

бб) Превеждане на средства на Изпълнителните агенции

Националният фонд ще превежда средства на ИА, включително на Централното звено за финансиране и договаряне (ЦЗФД), в съответствие с Финансовите споразумения (ФС), подписани между Националните фондове и ИА/ЦЗФД, където това е приложимо. Откриват се банкови сметки за под-програмите на името на съответната Изпълнителна агенция/ЦЗФД, отговаряща за финансовата администрация на под-програмата в съответствие с чл. 13 от МР за създаване на Националния фонд.

В условията на DIS, всяко отделно ФС предварително се одобрява от Европейската Комисия. В случаите, когато самият НФ е органът за плащане на ЦЗФД/ИА, няма да има превеждане на средства от НФ към ЦЗФД/ИА. ЦЗФД и Изпълнителните агенции трябва да бъдат ръководени от Ръководител на програмата назначен от НР след консултации с НКП. РП ще отговаря за всички операции извършвани от съответното ЦЗФД/ИА.

За договорите със средства задържани за гаранционен период, надвишаващ срока за усвояване по програмата, общата сума на средствата, свързани с тези договори, както е изчислена от РП и установена от Комисията, ще бъде платена на Изпълнителната Агенция преди официалното приключване на програмата. Изпълнителната Агенция поема пълна отговорност за депозиране на средствата до момента на последното плащане и за гарантиране, че тези средства ще се използват само за плащания, свързани с клаузите за гаранция.

⁸ както е дефинирано по чл. 105 от Правила за изпълнение

Изпълнителната Агенция допълнително поема пълна отговорност пред изпълнителите за изпълняване на задълженията свързани с клаузите за гаранция. Средствата, неизплатени на контракторите след финалните плащания, ще бъдат възстановени на Комисията. Преглед на използването на средствата, депозирани в гаранционни сметки – и особено на плащанията извършвани от тях – и натрупаните лихви, ще се представя ежегодно на Комисията от НР.

вв) Лихва

По принцип, всички банкови сметки⁹ ще носят лихви. Лихвите ще бъдат докладвани на Европейската Комисия. Ако Комисията реши, на базата на предложение от НР, лихвите могат да бъдат реинвестирани в Програмата.

е) Изпълнителните агенции ще отговарят за под-програмите, както следва:

Изпълнителна Агенция за цялата програма ще бъде Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ).

ж) ОВОС и опазване на околната среда

Процедурите за ОВОС, както са изложени в Директивата за ОВОС¹⁰ са напълно приложими за всички инвестиционни проекти по ФАР. В случай че Директивата за ОВОС все още не е напълно транспонирана, процедурите трябва да са сходни с тези, установени в гореспоменатата директива. Ако даден проект попада в обсега на Приложение I или Приложение II на Директивата на ОВОС, извършването на процедурата за ОВОС трябва да бъде документирана.¹¹

В случай че даден проект има вероятност да окаже въздействие върху места, важни за опазването на околната среда, трябва да се документира¹² съответна оценка съгласно чл. 6 от Директивата за Естествените среди.¹³

Всички инвестиционни проекти следва да се изпълняват съгласно съответното законодателство на Общността относно околната среда. Проектните Фишове ще съдържат специални клаузи за съответствие със съответното законодателство на ЕС в областта на околната среда, според вида дейност, извършвана по всеки инвестиционен проект.

⁹ по-специално, но не само, сметки водени от НФ, ЦЗФД и изпълнителни агенции

¹⁰ Директива 85/337/ЕЕС; OJ L 175/40; 5.7.1985; изм. от Директива 97/11/ЕЕС; OJ L 73/5; 14.3.1997

¹¹ в Приложение ОВОС към съответния фиш на инвестиционния проект

¹² в Приложение Опазване на околната среда към съответния фиш на инвестиционния проект

¹³ Директива 92/43/ЕЕС; OJ 206/7; 22.7.1992

з) Специални правила за определени компоненти от програмата

Грантова схема

За грантовите схеми точните условия по изпълнението им ще бъдат описани в съответните проектни фишове съобразно следните принципи:

- Процедурите и форматите, които ще се използват при изпълнението на схемите, и избора на проекти следват условията на Практическо ръководство. По-точно, специално внимание се отделя на процеса на селекция на проекти бенефициенти, което да става на техническо ниво чрез изборни комисии, състоящи се от експерти назначени от съ-финансиращите органи и от заинтересованите администрации и организации.
- Компетентният Ръководител програма, по която се финансира грантовата схема носи отговорност по договора и по финансирането за изпълнението на схемите. По-точно, РП официално трябва да одобри обявяването, документите за кандидатстване, критериите за оценка, както и селекцията и резултатите. РП също подписва грантовите договори с бенефициентите и следи за адекватен мониторинг и финансов контрол според задълженията си. С това уточнение управлението на схемите може да бъде децентрализирано от РП към подходящи органи на секторно или регионално ниво.
- Преди акредитацията по Разширената децентрализация, се изисква ex-ante одобрението на Делегацията на ЕК в София, в съответствие с глава 6 от Практическо ръководство (децентрализиран ex-ante контрол).
- Изпълнението на избраните проекти чрез доставка на стоки, строителство и услуги, които се договарят отделно от бенефициентите на индивидуалните грантове, подлежи на тръжните изисквания в Практическото ръководство.
- След положителна оценка на капацитета на ИА за операционно и финансово да води схемите по разумен и ефикасен начин (според Част 11 и Приложение 4 от Програмния документ ФАР 2003), Делегацията може да реши да не прави предварително одобрение на под-изпълнителските договори, възложени от бенефициентите на индивидуалните грантове. Детайлни клаузи определящи ролята на Делегацията в горе-посочената фаза на под-изпълнителските договори ще бъдат посочени в кореспонденция между Делегацията и компетентните власти, отговорни за горе-споменатия подбор.
- Грантовите схеми няма да включват проекти с дял по ФАР над 2 млн. евро и под 50,000 евро. Тази долна граница може да отпадне като резултат от горе-споменатата оценка на капацитета на ИА да води схемите по разумен и ефикасен начин. Долната граница не важи за неправителствени организации.

Финансовите ангажименти по ФАР влизат в сила от датата на подписване на грантовия договор от страна на компетентен РП. Проектите трябва да са изцяло изпълнени до крайния срок за изпълнение, посочен във Финансовия меморандум.

Съвместен фонд за малки проекти

СФМП ще финансира проекти в размер до 100,000 евро (по ФАР). Съвместният фонд за малки проекти не покрива материални инвестиции други освен малки инфраструктурни проекти, които не носят значителна чиста печалба.

За СФМП до 7% от дяла по ФАР може да се използва за разходи по подготовка, селекция, оценка и мониторинг на помощта.

4. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Изпълнението на проекта по тази програма ще бъде наблюдавано от Съвместен комитет за наблюдение (СКН). Той включва НР, НКП и службите на Комисията. СКН ще заседава поне веднъж годишно, за да извършва преглед на всички програми финансирани по ФАР, с цел да направи оценка на техния напредък по отношение постигането на целите, поставени във Финансовите меморандуми и Партньорство за присъединяване. СКН може да препоръчва промяна в приоритетите и/или реалокация на средствата по ФАР. Освен това, веднъж годишно, СКН ще извършва преглед и на напредъка на всички предприединителни програми, финансирани от ЕС (ФАР, ИСПА и САПАРД).

За програма ФАР, СКН ще бъде подпомаган от Секторните подкомитети за наблюдение (СПКН), които ще включват НКП, РП на всяка Изпълнителна Агенция (и на ЦЗФД, където е приложимо) и службите на Комисията. СПКН ще извършват подробен преглед на напредъка на всички програми, включително техните компоненти и договори, разпределяни от СКН в подходящи сектори за мониторинг. Всеки сектор ще бъде наблюдаван от един СПКН на базата на редовни мониторингови доклади, изготвени от Изпълнителната Агенция, и междинни оценки, изготвени от независими оценители. СПКН ще предлага препоръки по аспектите на управлението и проектирането, като осигурява тяхното изпълнение. СПКН ще докладва на СКН, на който ще представя цялостни подробни становища по всички програми финансирани от ФАР в неговия сектор.

Службите на Комисията осигуряват провеждането на последваща оценка след приключването на Програмата.

5. ОДИТИ И МЕРКИ ЗА БОРБА С ИЗМАМИТЕ

а) От страните-кандидатки¹⁴

Всяка година до Комисията ще бъдат изпращани план за одит и обобщение на резултатите от неговото провеждане. Докладите от одита ще бъдат на разположение на Комисията.

Компетентните национални финансови и контролни органи ще провеждат съответен финансов контрол по отношение изпълнението на програмата.

¹⁴ В съответствие с чл. 54 от ФР

Страните-бенефициенти ще осигурят проучване и задоволително разрешаване на предполагаеми и истински случаи на измами и нередности, контролирани от страната и от Общността.

Нередност ще означава всяко нарушение на разпоредба от закон на Общността на този Финансов меморандум, или от действие или пропуск на икономическия оператор, което има или ще има негативен ефект върху общия бюджет на Общностите или бюджетите управлявани от тях, чрез намаляване или загуба на приходите, натрупвани от собствени източници, събирани директно от името на Общностите, или чрез необосновани разходи.

Престъпление ще означава всяко умишлено действие или бездействие по отношение на:

1. използването или предоставянето на фалшиви, некоректни или непълни декларации или документи, което от своя страна предизвикват незаконно придобиване или задържане на средства от общия бюджет на европейските общности или на бюджети, управлявани от името на европейските общности,
2. не предоставяне на информация, нарушавайки специфично задължение със същото действие,
3. използване на средства не за целите, за които те първоначално са отпуснати.

Националните власти ще осигурят функционирането на механизъм за контрол и отчитане еквивалентен на този, предвиден в Регламент 1681/94¹⁶ на Комисията.

По-специално, всички предполагаеми и действителни случаи на престъпление и нередности, а така също и всички предприети от националните власти мерки, трябва да се докладват на службите на Комисията без забавяне. Ако няма случаи на предполагаеми или действителни престъпления или нередности за докладване, страната бенефициент ще информира Комисията за този факт в рамките на 2 месеца след края на всяко тримесечие.

б) От Комисията

Всички финансови меморандуми и съответни договори са предмет на наблюдение и финансов контрол от Комисията (включително и от европейския офис за борба с измамите) и одити от страна на Европейската Сметна палата. Това включва проверки “на място” и, доколкото EDIS все още е неприложим към Изпълнителните Агенции в страните-кандидатки, мерки, като предварителен контрол от страна на ДЕК върху търговете и договорите.

За осигуряване на ефективна защита на финансовите интереси на общността, Комисията може да проведе проверки и инспекции “на място” съгласно процедурите, предвидени в Регламент 2185/96¹⁷ на Общността (Евроатом, ЕС).

¹⁶ OJ L 178; 12.7.94;p.43-46

¹⁷ OJ L 292; 15.11.96; p. 2-5

Сметките и операциите на Националния фонд и където е приложимо на Централното звено за финансиране и договориране, както и съответните Изпълнителни агенции могат да бъдат проверявани по преценка на Комисията от външни одитори, договорени от Комисията, без намаляване на отговорностите на Комисията и Европейската Сметна палата, както е отразено в “Общите условия на Финансовия меморандум”, приложени към Рамковото споразумение.

6. ПРОЗРАЧНОСТ/ПУБЛИЧНОСТ

Съответният Ръководител Програма ще бъде отговорен за предприемането на всички необходими мерки относно осигуряване на подходяща публичност на всички дейности, финансирани от програмата. Това ще се извършва в тясно сътрудничество с Делегацията на Европейската Комисия. Повече подробности са изложени в Приложение “Прозрачност/Публичност” (приложено).

7. СПЕЦИАЛНИ УСЛОВИЯ

За успешното изпълнение на Инициатива “Външни граници” за България 2003 е необходимо българското правителство да направи особено усилие за идентифициране и запълване на пропуските и слабостите в управлението на програмите за трансгранично сътрудничество. НКП трябва да изработи и представи на Комисията до 31 март 2004 г. план за изграждане на административен капацитет по ТГС за периода 2004-2006 г., като уточни необходимите действия за засилване на изпълнителните агенции и институции. Планът трябва да покрие необходимите мерки за осигуряване на тези агенции и институции с достатъчен брой квалифицирани постоянно назначени всички служители, с достатъчни оперативни бюджети и с други необходими условия за ефективно изпълнение на ТГС/Добросъседски програми. Документът трябва да опише първите конкретни мерки вече предприети за повишаване на административния капацитет (човешки и логистични ресурси: транспорт, връзка с международни телефонни номера и т.н.) до нужното ниво за 2004 г.

С изключение на проект 2003/005-632.03 “Техническа помощ за многогодишно програмиране и изпълнение на бъдещи проекти по ФАР ТГС/Добросъседски програми със Сърбия и Черна гора, Македония и Турция”, нито един договор не може да бъде подписан преди горепосоченото условие да е изпълнено.

В случай на неизпълнение на договорените ангажименти по причини, които са под контрола на Правителството на България, Комисията може да преразгледа Програмата с цел, по преценка на Комисията, цялото или частичното ѝ преустановяване и / или реалокация на неоползотворените средства за други цели, съвместими с целите на програма ФАР.

ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ ЗА ПРОГРАМИТЕ ФАР, ИСПА И САПАРД НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

1. Цел и обхват

Мерките за информация и публичност касаещи помощта по програма ФАР на Европейската Общност имат за цел да повишат нивото на обществената осведоменост и прозрачността за действията на ЕС и да създадат един систематичен образ на въпросните мерки във всички страни-кандидатки. Информацията и публичността касаят мерките подпомагани по програма ФАР.

2. Общи принципи

Съответният Ръководител на програма, който отговаря за прилагането на Финансовите меморандуми и други форми на помощ, носи отговорност за публичността на място. Публичността се извършва съвместно с Делегацията на ЕК, която следва да бъде информирана за предприетите мерки.

Компетентните национални и регионални власти следва да предприемат всички необходими административни мерки, за да осигурят ефективното прилагане на тези споразумения и да си сътрудничат с Делегацията на ЕК на място.

Мерките за информация и публичност, описани по-долу, се базират на разпоредбите на регламентите и решенията, приложими към Структурните Фондове. Те са:

- Регламент (ЕИО) 1159/2000 Официални протоколи на Европейските Общности № L130/30, 31 май 2000 г.;
- Решение на Комисията от 31 май 1994 г.; Официални протоколи на Европейските Общности № L152/39, 18 юни 1994 г.

Специалните разпоредби относно ИСПА са включени в:

- Решение на Комисията от 22 юни 2001 г., Официални протоколи на Европейските Общности № L. 182/58

Мерките за информация и публичност трябва да бъдат в съответствие с разпоредбите на горе-изброените регламент и решения. Националните, регионалните и местни власти могат да получат ръководство за спазване на разпоредбите от Делегацията на ЕК в съответната страна.

3. Информация и публичност относно програмите по ФАР

Информацията и публичността подлежат на съгласуван набор от мерки, определени от компетентните национални, регионални и местни власти, съвместно с Делегациите на ЕК за срока на действие на Финансовия меморандум и засягат както програмите, така и други форми на помощ. Разходите по информацията и публичността по отношение на отделни проекти, следва се покриват от бюджета за тези проекти.

При изпълнението на програмите по ФАР следва да се прилагат мерките изложени в а) и б) по-долу:

(а) Компетентните власти на страните-кандидатки следва да публикуват съдържанието на програмите и други форми на помощ в най-подходящата форма. Те трябва да осигурят подходящо разпространение на тези документи и да ги предоставят на разположение на заинтересованите страни. Те трябва да осигурят последователно представяне на изготвените информационни и рекламни материали по цялата територия на страната-кандидатка.

(б) Мерките за информация и публичност на място включват следното:

- (i) в случай на инфраструктурни инвестиции на стойност надвишаваща 1 млн. евро:
 - издигане на съответните места на рекламни табла, които следва да се поставят в съответствие с разпоредбите на регламента и решението, упоменати в параграф 2 по-горе, и техническите спецификации на наръчника, който ще бъде предоставен от Делегацията на ЕК в съответната страна.
 - постоянни паметни табели за инфраструктури, достъпни за широката общественост, които следва да се поставят в съответствие с разпоредбите на регламента и решението, упоменати в параграф 2 по-горе, и техническите спецификации на наръчника, който ще бъде предоставен от Делегацията на ЕК в съответната страна.
- (ii) в случай на производствени инвестиции, мерки за развитие на местния потенциал и всички други мерки, които получават финансова помощ от ФАР, ИСПА или САПАРД:
 - мерки за осведомяване на потенциалните бенефициенти и обществеността за помощта от ФАР, ИСПА или САПАРД, в съответствие с разпоредбите, цитирани в параграф 3(б)(i) по-горе.
 - Мерки, насочени към кандидати за държавни помощи, частично финансирани от ФАР, ИСПА или САПАРД, под формата на индикация във формулярите, които тези кандидати следва да попълнят, че част от помощта постъпва от ЕС, и по-специално, програмите ФАР, ИСПА или САПАРД в съответствие с очертаните по-горе разпоредби.

4. Прозрачност на помощта от ЕС сред бизнес средите и потенциалните бенефициенти и широката общественост

4.1. Бизнес средите

Бизнес средите трябва да се ангажират колкото се може по-активно с помощта, която ги засяга пряко.

Органите, които отговарят за изпълнението на помощта, следва да осигурят наличието на подходящи канали за разпространение на информация до потенциалните

бенефициенти, особено малките и средни предприятия (МСП). Те трябва да включват индикация за административните процедури, които трябва да бъдат следвани.

4.2. Други потенциални бенефициенти

Органите, които отговарят за изпълнението на помощта, следва да осигурят наличието на подходящи канали за разпространение на информация до всички лица, които имат полза или биха могли да извлекат полза от мерки, свързани с обучение, заетост или развитие на човешките ресурси. С оглед на това, те следва да осигурят сътрудничество на институциите за професионално обучение, ангажирани в заетостта, стопанската дейност или групи стопански дейности, центровете за обучение и неправителствените организации.

Формуляри

Издаваните от националните, регионалните или местните власти формуляри относно оповестяването, кандидатстването и отпускането на помощ, насочена към крайни бенефициенти или всяко друго лице, което отговаря на условията за тази помощ, следва да посочват, че ЕС, и по-конкретно програмите ФАР, ИСПА или САПАРД, предоставя финансовата помощ. Известията за помощта, което се изпраща на бенефициентите, следва да упоменава размера или процента на помощта, финансирана от въпросната програма. Ако на тези документи е поставен националният или регионалният герб, те следва да имат и логото на ЕС със същия размер.

4.3. Широката общественост

Средствата за масово осведомяване

Компетентните власти следва да информират по най-уместния начин средствата за масово осведомяване за дейности, съфинансирани от ЕС, и в частност ФАР, ИСПА или САПАРД. Тяхното участие следва да бъде безпристрастно представено в тази информация.

С оглед на това, стартирането на операции (след като са приети от Комисията) и важните фази по тяхното изпълнение, ще бъдат темата на информационните мерки, особено по отношение на регионалните средства за масово осведомяване (печат, радио и телевизия). Трябва да се осигури съответно сътрудничество с Делегацията на ЕК в страната-кандидатка.

Изложените в предходните два параграфа принципи следва да се прилагат към съобщения – изявления за пресата или комуникетата.

Информационни събития

Организаторите на информационни събития като конференции, семинари, изложения и изложби във връзка с изпълнението на операции, частично финансирани от програмите ФАР, ИСПА или САПАРД, следва да се ангажират изрично да посочат участието на ЕС. Според обстоятелствата може да се използва възможността за публично излагане на Европейския флаг в заседателните зали и използването на логото на ЕС върху

документите. Ако е необходимо, Делегацията на ЕК в страната-кандидатка следва да съдейства при подготовката и осъществяването на тези прояви.

Информационни материали

Публикациите (като брошури и листовки) за програми или подобни мерки, финансирани или съ-финансирани от ФАР, ИСПА или САПАРД, трябва да съдържат ясна индикация на заглавната страница за участието на Европейския Съюз, както и логото на ЕС, ако е използван и националния или регионалният герб.

В случай че тези публикации включват уводни бележки, те трябва да са подписани както от отговорното лице в страната-кандидатка, така и, от страна на Комисията, от Делегацията на Комисията, за да се гарантира, че ясно е обозначено участието на ЕС.

Тези публикации следва да препращат към националните и регионални органи, които отговарят за информирването на заинтересованите страни.

Гореизложените принципи следва да се прилагат и за аудио-визуалните материали.

5. Специални договорености относно рекламни табла, паметни табели и плакати

За да се гарантира прозрачността на мерките, частично финансирани от ФАР, ИСПА или САПАРД, страните-кандидатки следва да осигурят съблюдаване спазването на следните мерки за информация и публичност:

Рекламни табла

Рекламните табла, предоставящи информация за участието на ЕС във финансирането на инвестицията, трябва да се издигнат на площадките на всички проекти, в които участието на ЕС е в размер на 1 млн. евро или повече. Дори и ако компетентните национални или регионални власти не издигнат рекламното табло, което да оповестява тяхното собствено участие във финансирането, помощта от ЕС трябва да бъде оповестена на специално рекламното табло. Рекламните табла трябва да са с размер, който отговаря на мащаба на операцията (отчитайки размера на съ-финансирането от ЕС) и трябва да се изготвят съгласно инструкциите, изложени в гореспоменатия технически наръчник, който ще бъде предоставен от Делегацията на ЕК в съответната страна.

Рекламните табла следва да бъдат отстранени не по-рано от шест месеца след приключването на работата и заменени, ако е възможно, с паметна табела в съответствие с изложените в гореспоменатия технически наръчник спецификации.

Паметни табели

Постоянните паметни табели трябва да се поставят на места достъпни за обществеността (конгресни центрове, летища, железопътни и автобусни гари, и т.н.). В допълнение към логото на ЕС, тези табели трябва да посочват участието на ЕС към финансирането, както и да упоменават съответната Програма (ФАР, ИСПА или САПАРД).

Ако даден национален, регионален или местен орган или друг краен бенефициент реши да изгради рекламното табло, постави паметна табела, изложи плакат или предприеме някакви други мерки за информация относно проекти, чиито общ размер не надвишава 1 млн. евро, участието на ЕС следва да бъде обозначено.

6. Заключение разпоредби

Заинтересованите национални, регионални или местни власти във всеки случай могат да предприемат и допълнителни мерки, ако сметат това за необходимо. Те следва да се консултират с Делегацията на ЕК и да я уведомяват за инициативите, които предприемат, за да може Делегацията съответно да участва в тяхното реализиране.

За да улесни прилагането на тези разпоредби, Комисията чрез Делегациите си по места, ако е необходимо, следва да предоставя техническа помощ под формата на насоки за проектните изисквания. Ще се изготви наръчник на съответния език, което ще съдържа подробни насоки в електронен формат по отношение на проектирането и ще бъде предоставяно при поискване.